

δὲν ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν οὓς παράγουσιν ὅσον μεγάλοι καὶ ἂν εἶναι, αὐτὰ δὲ τούτους μᾶλλον χειραγωγούσι, καὶ τοῦτο εἶναι τῆς ὑπάτης πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀκμῆς ἀλάνθαστον τεκμήριον.

Ἄλλ' ἔμελλον ἤδη νὰ δώσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι δείγματα τῆς ἀρετῆς αὐτῶν ἔτι λαμπρότερα. Ὁ Μαρδόνιος, πρὶν ἢ εἰσβάλλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπεχείρησε νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ παντὸς τρόπου τὴν πόλιν ἐκείνην ἀπὸ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων συμμαχίας. Ἐπὶ τούτῳ διεβίβασεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀλεξάνδρου, προτάσεις συμφερωτάτας, ὑποσχόμενος ἀποζημίωσιν δι' ὅλην τὴν προσγενομένην τῇ Ἀττικῇ ζημίαν, καὶ αὐξήσιν, οἰανδήποτε θέλωσι, τοῦ κράτους τῶν Ἀθηναίων ἀρκεῖ νὰ συμμαχήσωσιν, ἐπὶ ἴσοις δικαίοις, μετὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως. Οἱ Σπαρτιάται μαθόντες τὰ τῆς πρεσβείας ταύτης κατελήφθησαν ὑπὸ φόβου δεινοῦ ἤξευρον ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν ἕνεκα τῆς ἐρημώσεως τῆς χώρας αὐτῶν ἤξευρον ὅτι εἶχον ἀπολέσει ὅλον τὸν καρπὸν τοῦ προηγουμένου ἔτους, εἴτε διαρπαγέντα ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐκ τῶν ἀποθηκῶν εἴτε ἀσυγκρίμωτον καταστραφέντα ὑπ' αὐτοῦ, δὲν ἠδυνήθησαν δὲ νὰ καλλιεργήσωσι τοὺς ἀγρούς αὐτῶν κατὰ τὸ ἐνεσιῶς ἔτος, δι' ἔλλειψιν σπορᾶς ἤξευρον ὅτι ἠγανάκτουν κατὰ τῶν Πελοποννησίων, διότι οὗτοι δὲν εἶχον ἐκπληρώσει τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν περὶ τῆς ἐγκαίρου ἀποστολῆς ἀπάσης τῆς περὶ τῆς αὐτῶν δυνάμεως εἰς Βοιωτίαν, καὶ ὑπώπτεισαν λοιπὸν μήπως, ὑπὸ τοσοῦτων ἀναγκῶν πιεζόμενοι καὶ εὐλόγως δυσπιστοῦντες πρὸς τοὺς προτέρους συμμάχους, παραδεχθῶσι τὰς ἐπαγωγὰς τοῦ Μαρδονίου προτάσεις. Διὸ ἔσπευσαν νὰ πέμψωσιν εἰς Ἀθήνας πρέσβεις, ἐπιτετραμμένους νὰ προλάβωσι τὴν συμφορὰν ταύτην ἣτις ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ ἀναμφιβόλως τὴν ὑποδούλωσιν ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ὑποσχόμενοι ἰδίως ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ σύμμαχοι ἀναλαμβάνουσι νὰ θρέψωσι τὰς οἰκογενεῖας τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτῶν ἀμηχανία. Ἀλλὰ δὲν ἤξευρον ἢ μᾶλλον δὲν ἠδύναντο νὰ νοήσωσι τὰ αἰσθήματα τῆς μεγαλοφροσύνης ὑπὸ τῶν ὁποίων ἐνεπνεέτο ὁ περιούσιος ἐκεῖνος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος λαός. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπερίμεναν τὴν ἀφίξιν τῶν πρέσβεων τῆς Σπάρτης ἵνα ἐνώπιον αὐτῶν ἀποκριθῶσιν εἰς τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Μαρδονίου· καὶ τότε, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων τοὺς λόγους, ἀπεκρίθησαν, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἀριστείδου, εἰς μὲν τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας ὅτι «ἐνόσφ ὁ ἥλιος δὲν μεταβάλλῃ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ οὐδ' αὐτοὶ θέλουσιν ὁμολογήσει συνθήκας πρὸς τὸν Ξέρξην, ἀλλὰ πεποιθότες εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας ὧν ἐκεῖνος ἐνέπρησε τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἀγάλματα θέλουσιν ἐπιμείνει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ἀγωνιζόμενοι» πρὸς δὲ τοὺς Σπαρτιάτας εἶπον ὅτι εὐχαριστοῦσιν αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ διατροφῆς πρότασιν τῶν, ἀναλαμβάνοντες οἴκοθεν νὰ οἰκονομηθῶσιν ὅπως δύνανται, παρακαλοῦσι δὲ μόνον νὰ σπεύσωσι νὰ στείλωσιν ὅσον ἔνεστι τάχιον εἰς Βοιωτίαν τὸν πελοποννησιακὸν στρατόν, ἵνα, ἐνωθεὶς αὐτόθι μετὰ τῶν Ἀθηναίων, ὑπερμαχήσῃ ὑπὲρ τῆς Ἀττικῆς, καθ' ἣς ὁ Μαρδόνιος θέλει βεβαίως ἐπέλθει, ἅμα λαβὼν τὴν προκειμένην ἀπάντησιν.

Πῶς ἐπολιτεύθησαν οἱ Σπαρτιάται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς τοσαύτης τούτων ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας καὶ ἐλευθερίας; Ἄντι νὰ ἐκστρατεύσωσιν εἰς Βοιωτίαν ὡς ὑπέσχοντο, παντάπασιν δὲν ἐξῆλθον τῆς Πελοποννήσου καὶ μὲ πολλὴν ψυχρότητα καὶ ἀδιαφορίαν ἠσχολοῦντο εἰς τὸ νὰ ἐορτάζωσι μίαν τῶν πανηγύρεων αὐτῶν, τὰ Ὑακίνθια, ἐνῶ ὁ Μαρδόνιος, ὀρμήσας ἤδη ἐκ Θεσσαλίας, προέβη ἀκολούτως μέχρι τῆς Ἀττικῆς ἔχων σύμμαχα ὅλα τὰ ἔθνη τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, μὴδ' αὐτῶν τῶν Φωκέων ξειραυμένων, οἵτινες ἐπὶ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Ξέρξου